

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА

Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора за навчальною роботою

Когутюк О. В.

« 08 вересня 20 22 р

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ ТА ПОЛІФОНІЯ
(ПОЛІФОНІЯ)

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2022 –2023 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Аналіз музичних творів та поліфонія (Поліфонія)» для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)
Мова навчання – українська.

Розробник: Верещагіна-Білявська Олена Євгенівна, кандидат мистецтвознавства, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2022 року

Завідувач кафедри Іскра С.І.

(С. Іскра)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів - 2	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова		
Модулів – 4	Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки		
Змістових модулів – 2		2-й	-	
Індивідуальне науково-дослідне		Семестр		
Загальна кількість годин – 60		4-й		
		Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти: бакалавр	18 год.		
		Практичні		
		12 год.		
		Семінарські		
		Самостійна робота		
		30 год.		
		Індивідуальні завдання:		
		Вид контролю:		
			залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%): для денної форми навчання – 50 / 50(%).

Передумови для вивчення дисципліни: знання музичної грамоти, орієнтація у ладотональних функціях, наявність базових навичок музикування, знання музичної термінології.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Аналіз музичних творів та поліфонія (Поліфонія)» є: дати студентам чіткі уявлення про основні закономірності поліфонічного багатоголосся в його історичному становленні як одного з виразових та формотворчих засобів музики, розвинути інтерес та смак до поліфонічної музики, виробити елементарні навички поліфонічного розвитку мелодичної теми засобами контрапунктування, імітаційності та підголосковості.

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Аналіз музичних творів та поліфонія (Поліфонія)» є:

- вивчення характерних стильових рис строгого, вільного письма та народної підголоскової поліфонії;
- виховання смаку до правильного голосоведіння у поліфонічній побудові;
- формування практичних навичок поліфонічного письма;
- розвиток навичок аналізу творів поліфонічної фактури.

2.3. Компетентності. 2.3.1. Загальні компетентності

КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у процесі навчання основ музичного мистецтва, художньої культури, теорії і практики художньо-творчого розвитку вихованців, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується системністю і комплексністю організації освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

ЗК 1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність спілкуватися, вести дискусію державною мовою як усно, так і письмово, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки в усній та письмовій формах.

2.3.2. Фахові компетентності

ФК 1. Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією музичної мови.

ФК 2. Здатність розкривати системно-структурні зв'язки філософських, музикознавчих, музично-педагогічних, культурологічних, методичних понять.

ФК 6. Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту творів мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати наступні знання:

ПРЗ 1. Знати основи теорії музики, жанри, види та напрями музичного мистецтва, музичну термінологію.

Знає музичну термінологію, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру музикознавчих наук.

Знає сучасні теоретичні основи музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.

Дотримується системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.

Інтегрує і розрізняє знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя мистецтва, вчителя музичного мистецтва, пояснює суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо обдарованої особистості.

Демонструє критичне ставлення до світоглядних теорій у процесі розв'язання соціальних і мистецько-професійних завдань.

Знає основні історичні етапи розвитку поліфонічної музики та відповідні надбання у царині поліфонічного письма; різновиди поліфонічних складів та їх характерні особливості; типи та закономірності голосоведіння у строгому, вільному та народно-підголосковому поліфонічному стилях; закономірності поліфонічного формотворення.

вміння:

Володіє сукупністю гностичних, проектувальних, комунікативних, організаторських умінь.

Виявляє здатність до само актуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності.

Володіє елементами логічного і образного мислення, здатний до аналізу, виділення головного і синтезу в навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя музичного мистецтва.

Має навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій) здійснювати художньо-педагогічний аналіз творів з програми уроків музичного мистецтва ЗЗСО та ДМШ.

Орієнтуватись у різних типах поліфонічної фактури та форми, аналізувати структуру поліфонічних творів контрастного, імітаційного та підголоскового складу; написати одноголосну та двоголосну поліфонічні побудови строгого стилю, тему з тональною або реальною відповіддю як початок експозиції фуґи, підголоски до народної пісні.

ПРУ 5. Володіти елементами логічного й образного мислення, мати здатність до аналізу і синтезу, виділення головного в освітній та організаційній діяльності вчителя та музичного керівника.

ПРУ 7. Мати навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин/ 2 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поліфонія строгого стилю

Тема 1. Музичні склади. Види поліфонії.

Поліфонія – один з найважливіших виразових засобів музики, сутність якого полягає в одночасному сполученні та розвитку декількох самостійних мелодично-змістовних голосів.

З'ясування понять музичного складу та музичної фактури. Музичний склад як тип мислення, як внутрішній спосіб організації матеріалу. Три види музичного складу: монодійний, поліфонічний та гармонічний (гомофонно-гармонічний). Характерні особливості конструктивного елементу, що лежить в основі даного складу.

Поліфонічний склад як координація декількох мелодичних ліній, що одночасно сполучаються; як об'єднання та розвиток голосів, що різнодіють у мелодичному відношенні. Різновиди поліфонії за функційним співвідношенням голосів: рівнофункційна (контрастна та імітаційна); різнофункційна (підголоскова).

Основні види поліфонії: контрастна (різномелодична та мелодія з контрапунктом) – з виявленням характерних властивостей мелодій в їх одночасному співставленні, імітаційна – з послідовним показом різноманітних варіантів мелодичної теми; підголоскова – з одночасним виявленням варіантних можливостей мелодичної теми.

Деякі загальні поліфонічні закономірності: єдність узагальнених властивостей у голосів, що звучать одночасно, безперервність розвитку музичної тканини з причини неодновременності цезур в різних голосах, переважання наспівного начала.

Місце поліфонії на уроках та позакласних заняттях в загальноосвітній школі: елементи поліфонії всіх видів у шкільному пісенному репертуарі, поліфонія в творах для слухання, необхідні теоретичні поняття та уявлення, що передбачені для засвоєння.

Короткий огляд ранніх видів багатоголосся IX-XIII ст. (*ars antiqua*): органум, кондукт, клазули, мотет). Подальша історична послідовність розвитку поліфонічної музики: XIV ст. (*ars nova*) – музичні жанри, поліфонічні школи; XV-XVI ст. – розквіт „строного” стилю; XVII ст. – формування гомофонного мислення, поліфонія вільного стилю; XVIII ст. – відхід поліфонії в „історичну тінь”; з кінця XIX ст. – повернення інтересу до поліфонії старих майстрів („неокласицизм”).

Тема 2. Строгий стиль. Одноголосся строгого стилю.

Загальна характеристика естетичних засад строгого стилю XIV-XVI століть – епохи вокально-хорової поліфонії. Національні поліфонічні школи та їх представники. Огляд поліфонічних жанрів: культових та світських.

Строге письмо як сукупність технічних прийомів та норм, визначених музичною практикою. Одноголосся: ритм (біла нотація, розміри $\frac{3}{2}$, $\frac{2}{1}$, $\frac{4}{2}$, уникання сильних долей, правила синкопування, поєднання тривалостей тощо). Ладові характеристики (діатоніка, фрагменти хроматики, лади й звукоряди); мелодика (поступенність, стрибки і способи їх заповнення, юбіляції); загальні принципи побудови мелодії (теситура, верхня та нижня кульмінації, тричастинність). Написання одноголосних мелодій з латинським текстом (наприклад, «Kyrie eleison»).

Тема 3. Контрастно-поліфонічне двоголосся строгого стилю.

Простий двоголосний контрапункт строгого письма – зразок контрастної поліфонії як різнометового сполучення. Типи руху голосів у двоголоссі: відносний (непрямий), протилежний, прямий, паралельний. Вимога спільної основи мелодичних ліній, що сполучаються, єдності узагальнених властивостей: темпу, розміру, ладу. Вимога яскравої відмінності в ритмічному малюнку – різної міри рухомості голосів, контрасту ритмічних фігур (комплементарної, тобто взаємодоповнюючої, ритміки); в мелодичних лініях – різних напрямків руху, різного мелодичного контуру, неспівпадіння вершин.

Групи інтервалів: досконалі консонанси (пріма, квінта, октава), закономірності їх використання; недосконалі консонанси (терція, секста); дисонанси (секунда, септима, нона, кварта) та прийоми використання дисонансів: прохідні, допоміжні, камбіата, предйом, затримання, ускладнені види затримання.

Складний контрапункт – засіб поліфонічного варіювання зміною початкового сполучення незмінних мелодій.

Види складного контрапункту (вертикально-рухомий, горизонтально-рухомий, подвійно-рухомий).

Особлива роль подвійного контрапункту октави, що дозволяє зберігати в похідному сполученні всі звуковисотні властивості мелодій з початкового сполучення і майже всі гармонічні співвідношення між ними. Нове цифрове позначення інтервалів, IV = -7, -14, два додаткові (у порівнянні із простим) правила складного контрапункту октави. Інші поширені інтервали вертикальних перестановок голосів.

Тема 4. Імітація у строгому стилі.

Імітація. Види імітації: в ритмічному збільшені та зменшені, у вертикальному оберненні, у зворотньому – ракоходному – русі, ритмічна імітація, неточна (вільна) імітація. Техніка та етапи написання простої імітації в „строгомому” стилі.

Складові елементи імітації: тема, відповідь, протискладення. Вимоги до теми: інтонаційна та ритмічна рельєфність, об'єм – 1,5-2 такти. Параметри імітації: напрямок (висотне положення відповіді відносно теми), інтервал (між відповідними звуками теми та відповіді) та час (від вступу теми до вступу відповіді).

Змістовий модуль 2. Поліфонія вільного стилю. Імітаційна та підголоскова поліфонія

Тема 5. Стилiстичні ознаки вільного письма

Надбання строгого стилю, що перейшли у вільний: всі види імітації, складний контрапункт, загальні закономірності побудови мелодії та поліфонічного багатоголосся.

Умови переходу до вільного стилю – кінець XVI – поч. XVII ст. Утвердження гомофонно-гармонічного мислення, централізованої мажоро-мінорної системи, розвиток інструментальної музики. Поліфонія вільного стилю – це поліфонія на гармонічній основі.

Характеристика інтерваліки (розкріпачення дисонансу, неприготовлені затримання, розв'язання їх вверх, взяті стрибком дисонанси), ладових, ритмічних, гармонічних сторін одноголосся та двоголосся вільного стилю, конкретизація образності. Індивідуалізація мелодії – визначальна ознака вільного письма.

Прихована поліфонія. Жанрова різноманітність музики вільного стилю.

Поняття теми, як змістовного, яскраво-образного ядра і мелодії – всього інтонаційного матеріалу.

Тема 6. Імітаційна поліфонія. Фуга. Тема фуги

Широке значення поняття імітаційної поліфонії – одного з дуже важливих етапів розвитку європейської музичної культури XVII-XVIII ст. Видатні композитори-поліфоністи. Переважаючі жанри в їх творчості. Виникнення імітаційно-поліфонічних форм. Вузьке значення поняття „імітаційна поліфонія” – характерний тип викладу, при якому голоси вступають по чергово з проведенням однієї і тієї ж самої мелодичної теми.

Попередники фуги. Річеркар.

Фуга – найвища форма імітаційного письма. В основі фуги – архітектонічний принцип.

Тема – образно-музичний імпульс, тезис усієї поліфонічної побудови, котрий відзначається великою концентрацією музичних засобів і відносною заокругленістю будови. Групи тем за образністю: скерцозні, пісенно-розповідні, філософські, моторні, теми-сюжети, музично-риторичні фігури. Характеристика теми за планом: структура (цілісні теми, роздільні), тематизм (контрастні теми, однорідні), тональний план (однотональні теми, модулюючі, модуляційні), ладо-функційний аналіз, особливості ритму, кульмінація, каденція, зв'язок образу теми з її тембральним положенням.

Різноманітні трансформації теми (тональні, регістрові, ладові, ритмічні); безперервність розгортання одного образу.

Складові елементи фуги – тема, відповідь, протискладення, інтермедія. Типовість квінтової (домінантової) відповіді. Реальна відповідь, тональна відповідь, її функція, умови її появи, правила написання. Характеристика кодети, якщо вона є.

Протискладення: його види (утримане, неутримане, мішане); його функції по відношенню до теми, тематизм протискладення, його роль у подальшому розвитку. Тема з протискладенням – другий різновид контрастної поліфонії як мелодії з контрапунктом. Складний контрапункт при утриманню протискладенні, визначення Index Verticalis.

Інтермедії: їх види (зв'язка, зв'язка-перехід, розвиток та ін.), функції, тематичний зміст. Поліфонічні прийоми розвитку: канонічна секвенція.

Важлива роль розгорнутих, як правило, секвенційно побудованих інтермедій, що служать переходами між великими частинами фуги та допоміжне призначення коротких інтермедій, що пов'язують проведення теми в середині частин.

Динамічна тричастинна форма – найбільш розповсюджена будова фуги: експозиція, середня частина, заключна (репризна) частина.

Експозиція фуги: регістровий та тональний план; додаткові експозиційні проведення теми; контрекспозиція; їх роль у формі. Чітке розмежування експозиційної і середньої частин каденцією в побічній тональності. Роль інтермедії у визначенні межі експозиції. Кількість, характер інтермедій.

Середня частина фуги: інше ладове забарвлення теми, тональний розвиток, поліфонічне варіювання, інтермедійність, стретні проведення теми, теми в ритмічному збільшенні та зменшенні.

Репризна частина; її тональні, гармонічні, структурні ознаки, активізація вступів теми, стрети, кода. Однотональні фуги, інтермедійні фуги, тематизовані фуги.

Гнучкість форми, різноманітність її композиції, коли на репризну тричастинність накладається двочастинна форма. Елементи симетричності, рондальності, сонатності в будові фуги.

Подвійна та потрійна фуги. Їх тематичний зміст, співвідношення тем. Сполучення контрастних тем у подвійній (потрійній) фузі – типові випадки використання контрастної (різнометрової) поліфонії. Два принципи композиції – з сумісною та роздільною експозиціями.

Фуга як частина масштабного вокально-хорового чи інструментального циклу. Фугата. Поняття про фугато.

Тема 7. Народнопідголоскова поліфонія. Загальні положення

Підголоскова поліфонія – типова особливість російської, української та білоруської народної вокальної та інструментальної музики. Основна властивість підголоскової поліфонії – одночасне звучання мелодії з її варіантами (підголосками або голосами). Принцип різнофункційності (гомофонності) в поліфонії.

Сфера побутування підголоскової поліфонії, імпровізаційність, багатоваріантність. Поряд із знанням теоретичних закономірностей підголосковості – велике значення слухового досвіду та художнього смаку. Специфіка прояву підголосковості в різноманітних жанрах народної пісні. Особливе положення з цього погляду протяжної ліричної пісні.

Явище гетерофонії. Проміжковий склад, що виникає на перетині монодії та поліфонії, в умовах одночасного інтонування однієї мелодії декількома виконавцями. Це широко розповсюджена форма багатоголосся в народній та сучасній професійній музиці.

Ладова характеристика підголосковості. Діатоніка як переважаюча ладова сфера української, білоруської та російської народної пісні. Широке використання народних ладів; VII низький ступінь в верхньому регістрі мажору при збереженні нижнього ввідного тону, II низький ступінь в верхньому регістрі мінору при збереженні його діатонічної позиції внизу як засіб уникнути цілотонних звукорядів. Поява хроматичних звуків у якості допоміжних як позначення глісандо, форшлагів, хроматизм на відстані. Особливе, архаїчне значення колориту натурального мінору; гармонічного та мелодичного мінорів для української народної пісні більш пізнього походження.

Поняття ладової опори як тимчасового ладового центру, мобільність цих центрів, що веде до ладотональної перемінності, до зміни ладових нахилів.

Роль заспівувача як ладового „настроювання”.

Тема 8. Особливості підголоскового двоголосся і триголосся

Види руху голосів у двоголоссі. Ритм. Ритмічне дроблення сильної та відносно сильної долей – основний засіб ритмічного контрасту голосів; розспівування складу в одному голосі і витриманий звук в другому за умови синхронної вимови словесного тексту. Вільний вступ голосів у будь-якій частині куплета, виключення голосу зазвичай після каденції. Нехарактерність синкоп.

Чотири види руху голосів у двоголоссі та розташування їх у порядку характерності для підголоскової поліфонії, що відображає поступове зниження залежності підголосків від основної мелодії: прямий, паралельний, відносний (непрямий), протилежний. Особливості голосоведення: наявність унісонів та руху унісонами – основна ознака підголосковості. Місця унісонів: початки та кінці фраз, ладові опори, низька теситура.

Широке використання прямого руху як найбільш характерного для підголосковості, паралельного руху („втора” або „стрічкова” поліфонія), допустимість паралельного руху квінтами та октавами. Мелодичне, лінійне походження підголосків і голосів. Обмежене використання протилежного руху голосів, як нетипового для підголосковості, у випадку розвитку підголосків до самостійних голосів можуть мати місце елементи контрастної поліфонії. Можливі варіанти короткого перехрещення голосів.

Особливості вертикалі. Інтерваліка. Переважання консонансів; основа вертикалі – терція; принцип терцовості як нашарування терцій вгору; вживання секунд, кварт та септім як прохідних та в неприготовлених затриманнях; нетрадиційна поява та розв’язання дисонансів; можливість переходу дисонансу в дисонанс; необмежене використання всіх інтервалів по вертикалі. Виявлення через двоголосся гармонічних функцій.

Деякі властивості підголоскового триголосся: його епізодичність, варіювання числа та складу голосів, підвищення у порівнянні із двоголоссям ролі контрасту між підголосками.

Вільний перехід від унісону до триголосся і навпаки або через двоголосся.

Більш чітке виявлення гармонічної основи при збереженні мелодичної природи кожного з голосів. Широке використання тризвуків та їх паралельного руху, квартсекстакордів та секстакордів, кварто-секундових комплексів, септакордів, переважно з пропущеною терцією. Зростання ролі відносного (непрямого) руху голосів. Можливість розшарування на чотири, п’ять і більше голосів; зростання при цьому ролі дублювань в унісон та октаву, паралелізмів, гармонічного начала.

Тема 9. Види поліфонії у складних музичних формах

Органічний взаємозв’язок видів поліфонії: обов’язкова наявність елементів схожості у контрастуючих голосах, елементів контрастної та імітаційної поліфонії в підголосковості, необхідність виникнення відношень схожості та контрасту між голосами в імітаційно-поліфонічній музиці. Можливість послідовного та одночасного об’єднання різних видів поліфонії.

Роль поліфонічних форм та прийомів розвитку в музиці XIX-XX ст. Типовість проникнення поліфонічного викладу в якості засобу показу та розвитку тематичного матеріалу в творі не поліфонічного принципу композиції.

Підголоскове та імітаційне подвоєння мелодичної теми в початкових експозиційних розділах.

Поліфонія як засіб серединного, розробкового розвитку, змалювання психологічної ситуації – фугато, канон, контрастно-поліфонічне поєднання неоднорідного матеріалу, оперний „ансамбль протиріччя”; особливий випадок – синтетична реприза, що поліфонічно поєднує теми, раніше викладені гомофонно. Поліфонічні засоби завершення форми – узагальнюючі різноманітні сполучення.

Мішана фактура – результат взаємодії гомофонного та поліфонічного складу. Поліфонія пластів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поліфонія строгого стилю												
Музичні склади. Види поліфонії	2	2										
Строгий стиль. Одноголосся строгого стилю.	6	2	2			2						
Контрастно-поліфонічне двоголосся строгого стилю.	8	2	2			4						
Імітація у строгому стилі.	6	2	2			2						
<i>Разом за зм.м.1</i>	<i>22</i>	<i>8</i>	<i>6</i>			<i>8</i>						
Змістовий модуль 2. Поліфонія вільного стилю. Імітаційна та підголоскова поліфонія												
Стилістичні ознаки вільного письма	4	2				2						
Імітаційна поліфонія. Фуга. Тема фуги	12	2	2			8						
Народно-підголоскова поліфонія. Загальні положення	8	2	2			4						
Особливості підголоскового двоголосся і триголосся	8	2	2			4						
Види поліфонії у складних музичних формах	6	2				4						
<i>Разом за зм.м.2</i>	<i>38</i>	<i>10</i>	<i>6</i>			<i>22</i>						
<i>Усього годин</i>	<i>60</i>	<i>18</i>	<i>12</i>			<i>30</i>						

5. Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачені)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		стац.	заочн.
1	Одноголосся строгого стилю: складання мелодій у дусі григоріанського хоралу	2	
2	Двоголосся строгого стилю: контрастний контрапункт	2	
3	Двоголосся строгого стилю: імітаційний контрапункт	2	
4	Вертикально-рухомий контрапункт	2	
5	Фуга як втілення особливостей поліфонії вільного стилю	2	
6	Народно-підголоскова поліфонія	2	
Усього годин		12	

7. Теми лабораторних занять (навчальним планом не передбачені)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		стац.	заочн.
1	Строгий стиль. Одноголосся строгого стилю.	4	
2	Контрастно-поліфонічне двоголосся строгого стилю.	4	
3	Імітація у строгому стилі.	4	
4	Стилістичні ознаки вільного письма	2	
5	Імітаційна поліфонія. Фуга. Тема фуги	8	
6	Народно-підголоскова поліфонія. Загальні положення	4	
7	Особливості підголоскового двоголосся і триголосся	4	
Усього годин		30	

9. Індивідуальні завдання

- 1) Створення мелодії строгого стилю
- 2) Створення двоголосся строгого стилю: різнометний контрапункт
- 3) Створення двоголосся строгого стилю: імітаційний контрапункт
- 4) Складання підголосків до народної пісні
- 5) Компонування теми фуги
- 6) Аналіз побудови фуг Й.С.Баха

Добре темперований клавір. Том I : Фуги до мажор, до мінор, ре мінор, мі-бемоль мінор, соль мінор, ля мажор, сі мажор, сі мінор

Том II : Фуги ре мінор, ре мажор, фа мінор, ля мінор, сі мінор

10. Методи навчання:

Розповідь, бесіда, обговорення, наочний метод, опитування.

11. Критерії та методи оцінювання:

Оцінювання здійснюється за контрольних робіт, конспектування лекцій, виконання СРС.

Поточний контроль на усіх видах аудиторних занять реалізується методами усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, виконання контрольних робіт та самостійної роботи.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами.

В основу оцінювання знань студента з курсу «Поліфонія» покладені такі якісні характеристики:

- широта й глибина знань в обсязі навчальної програми;

- творче опанування теоретичного змісту курсу;
- обґрунтованість і аргументованість відповідей, точність визначень;
- самостійність і конструктивність мислення.

Метод підсумкового оцінювання: залік

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність.

На підсумковий (семестровий) контроль - залік – відводиться 20 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень студента
<p style="text-align: center;">А 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Студент проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті вміння відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Студент спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Студент проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	ВИСОКИЙ
<p style="text-align: center;">В 82-89 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	ВИСОКИЙ
<p style="text-align: center;">С 75-81 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Студент усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Студент спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	ДОСТАТНІЙ
<p style="text-align: center;">D 64-74 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	ЗАДОВІЛЬНИЙ

Е 60-63 балів ЗАДОВІЛЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
FX 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					залік	Сума
Зм.м.1	Зм.м.2			ІНДЗС	20	100
40	30			10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної дисципліни	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисциплін. 2. Аудіозаписи
3. Музичні інструменти

14. Рекомендована література

Основна:

1. Молдавін М. Народний підголосковий спів. К.: Музична Україна, 1983.
2. Пяковський І. Поліфонія. Київ: ДМЦНЗК і МУ, 2003.

3. Пясковський І. Поліфонія в українській музиці. К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2012.
4. Пясковський І. Поліфонія в хорових концертах Артемія Веделя. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського*. Київ, 2001. Вип. 11. С. 93-105.
5. Пясковський І. Теоретичні ідеї М.Дилецького в галузі поліфонії. *Musicae ars et scientia. Книга на честь 70-річчя Н.О.Герасимової-Персидської*. Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. - Київ, 1999. Вип.6. С. 66-77.
6. Супрун-Яременко Н. Поліфонія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів України. Вінниця: Нова книга, 2014. 512 с.
7. Хіврич Л. Народна пісня як джерело і об'єкт поліфонічного розвитку в хорових обробках М.В.Лисенка. *Українське музикознавство*. К.: Музична Україна, 1997. Вип. 27. С. 113-119.
8. Юдкін-Ріпун І. Бортнянський як представник стилю перехідної епохи. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського*. К., 2003. Вип.24. Кн. 1. С. 76-85.

Додаткова:

9. Герасимова-Персидська Н. Поліфонія М.Д.Леонтовича. *Творчість М.Леонтовича*. К.: Музична Україна, 1977. С. 99-125.
10. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII-XVIII ст. К.: Музична Україна, 1978.
11. Пясковський І. Поліфонічні прийоми в хоровій творчості М.Березовського. Дослідження. Досвід. Спогади. Збірник наукових і науково-методичних праць колективу КСМШ ім. М.В.Лисенка і НМАУ ім. П.І.Чайковського К., 2000. С. 6-23.
12. Пясковський І. Готичні традиції поліфонічного мислення Олів'є Мессіана. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського*. Київ, 2003. Вип. 24. Кн. 1. С. 182-187.

Інформаційні ресурси

http://chtyvo.org.ua/authors/Zbirka/Istoriia_ukrainskoi_muzyky_U_7_t_T_1_Kn_1_Vid_naidavnishykh_chasiv_do_XVIII_stolittia_Narodna_muzyka/

<http://ist-ukr-muz.at.ua>

<http://elib.nplu.org/object.html?id=331>

<http://travel-in-time.org/uk/istoriya-vinahodiv/istoriya-ukrayinskoyi-muziki/>